

AVRUPA BİRLİĞİNİN GENEL YAPISI VE GÜMRÜK BİRLİĞİNİN TANIMI

GÜMRÜK SÜRECİNDE

TÜRKİYE

İLAÇTA PATENT VE ÜLKEMİZ İLAÇ SANAYİİ

Türkiye 12 Eylül 1963'de Ankara anlaşması ile Avrupa ekonomik topluluğu ile bir ortaklık kurdu. 23 Kasım 1970 tarihinde imzalanan 01. Ocak. 1973 de yürürlüğe giren katma protokol ile Türk ekonomisi ve Avrupa ekonomisinin uyum ilkeleri belirlendi. Bir anlamda GB ile AB bütünleşmesi şeklindeki temel siyasal amaç; ekonomik araç olarak ortaya çıkarılmıştır.

Şimdi G.B ve A.B konularını biraz daha açalım. A.B 7 katlı bir binaya benzetilebilir. Binayı alttan itibaren tarayarak gelelim.

1. Kat G.V + EŞ etkili vergilerin kaldırılması + OGT uygulaması
2. Kat miktar kısıtlamaları (Kota) kaldırılması malların serbest dolaşımı
3. Kat kişilerin hizmetlerin, malların, serbest dolaşımı
4. Kat alttaki yapı, ortak tarım, ticaret, ulaştırma, çevre, politakaları AB henüz bu 4. Katın üzerinde oturmaktadır. Ekonomik entegrasyon henüz tamamlanmamıştır.

5. kat ekonomik entegrasyon; Burada Roma anlaşması var. Bu anlaşmanın politikaları sisteme etkin bir şekilde dahil ediliyor.

6. Kat ekonomik entegrasyondan ekonomik birliğe geçiliyor. AB parası ECU kabul ediliyor. Maastricht anlaşması ile bu birlik tamamlanmaya çalışılıyor. Ve siyasal entegrasyona geçiliyor.

7. Kat siyasal entegrasyondan siyasal birlik olgusuna geçiliyor. Avrupa vatandaşlığı kabul ediliyor. Ortak dış politika adli ve ticari işbirliği kabul ediliyor. Bu-

* Tanımlar;

A.B - Avrupa Birliği	O.G.T - Ortak Gümrük Tarifesi
G.B - Gümrük Birliği	E.C.U - Avrupa Birliği para birimi
G.V - Gümrük Vergisi	

rada ekonomik birlik + siyasi birlik + Avrupa vatandaşlığı olgusu var. Sıradan bir Yunanlı Madritte belediye başkanı olabiliyor AB marşı ortak dili, Bayrağı tamamlanıyor. Belki Bethowen'in 9. senfonisi ortak marş olabilir.

06. Mart 1995 te Türkiye G.B anlaşmasını imzaladı. Milletçe düğün bayram yaptık.

Burada deminki AB'nin 1. katında yer alan G.B olgusunu hep birlikte inceleyelim.

G.B için;

- 1) G.V + EŞ etkili vergilerin kaldırılması.
- 2) Üçüncü ülkelere karşı OGT uygulanması burada 2. maddeyi biraz açmak

*İlaçta Patentin Etkileri
Konulu Yapılan
Panelden bir görüntü*

istiyorum 2. Maddenin aktif ve pasif diye sınıflandıracağımız olguları şöyle aktif olarak: 3. Ülkelerden bir malın geçici ihracı ile topluluk ülkelere sokulması işlendikten sonra yarı bitmiş mal olarak gümrük duvarından geçirme. Pasif olarak: Ucuz el emeğinden yararlanır. Malın 3. ülkelere geçici ihracı ve işleneceği ülkeye geçici ithalatı ve işlenmiş ürünün ilk ülkeye kesin ithali buradada aktif ve pasif farkı vergisi oranı %20'yi aşmadıkça fark giderici vergi alınmaz (FGU) buradaki ürünler.

1- Üye ülke kaynaklı ürünler. Bitkiler yetiştirilen hayvanlar av hayvanları, Deniz mahsulleri ve bunlardan elde edilen ürünler.

2- 3. ülke çıkışlı mallar için

a) Bu ürünler için ithalat formaliteleri

b) GV + EŞ etkili vergilerin alınması

c) Alınan vergiler kısmen veya tamamen iade edilmemiş olmalıdır. Burada AB'nin GB uygulayacağı ülkelere karşı tamamen ipleri elinde bulundurduğunu öğreniyoruz.

Türkiye G.B ne 2 kategoride gümrükleri indirerek girdi.

- Türkiye 1967 yılında topluluk ülkelerinden yaptığı özel ithalatın %55'ini oluşturan GV+EŞ etkili vergiler katma protokolün yürürlüğe giriş tarihi olan 1 Ocak 1973'ten itibaren 12 yılda kaldırmayı taahhüt etmiştir.

- Buna karşılık 1967 yılında topluluk ülkelerinden yaptığı özel ithalatın %45'ini oluşturan ürünler için GV ve EŞ etkili vergileri 22 yılda kaldırmayı taahhüt etti. Yani 1 Ocak 1995.

Türkiye bu takvimi 1978 yılında zamanın Başbakanı tarafından ertelemiştir. Bu esnada komşumuz Yunanistan tam üyelik için başvurmuş ve 1981 yılında Yunanistan tam üye olmuştur. Daha sonra 12 Eylül ve Demokrasinin dondurulması ile Türkiye 1988 yılında Gümrükleri indirme takvimini uygulamaya koymuştur. Yalnız eklemek istediğim birşey var Türkiye 1 Ocak 1973 de uyguladığı katma protokolden önce

31.12.1972 de saat: 17 den sonra tüm gümrükleri %50 oranında artırarak kendini korumaya almıştır. Gümrük eksiltmeleri ertesi gün başlamıştır.

Burada kısaca GB den bahsetmek istedim. Şimdi GB'nin Türkiye'ye getireceği zararlar üzerine konuşalım.

1- A.B Türkiye ilişkilerinde G.B bir amaç değil araç olarak kullanılmıştır. A.B'nin siyasal, ekonomik birlik için Türkiye'yi kullandığı ve bir niyet boşluğu sezilmektedir. Burada bir parantez açmak istiyorum. A.B'liğinde G.B diye bir mekanizma yok. Tam üye olmadan G.B'ine giren tek ülke Türkiyedir. A.B'inde önce tam üye olunur. Gerekli Hukuki, Sosyal, Ekonomik yaptırımlar uygulanır. Yasalarda gerekli düzenlemeler, karşılıklı taahhütler yerine getirilir. 10-12 yıl sonra A.B tam üyesi ve G.B uygulamalar başlar.

Türkiyenin 06 Mart 1995 de tarihinde G.B imzalamasında A.B'nin ve A.B.D'nin ve Tekelci girişimlerin çok önemli bir rolü vardır.

A.B Genel Sekreteri Sir Leon Britton çok geniş kapsamlı bir rapor hazırlar bu raporunda Türkiyenin sayısız doğal kaynakları, ucuz insan gücü ve göz önüne alınmayan sınırsız alım gücüne sahip bir insan kesimi olan vergi cenneti bir ülke olduğu gözönüne serilir. Sir Leon Britton Türkiyenin ucundan kıyısından bu birliğe sokulması gerektiğini üzerine basa basa hatırlatır. Türkiyeden çok fazla faydalanılacağı az bir para ile sus payına razı olduğu hatırlatılır, senelerdir A.B A.B diye sayıkladık. A.B tam üye yapılmaksızın diğer ülkelere uygulamadığını Türkiye'ye uyguladı ve G.B'ine girildi.

A.B Türkiye'yi asla tam üye olarak kabul etmeyecektir.

- Etmeyecektir zira 2000'li yıllarda Türkiye Almanya'dan sonra en büyük nüfusa sahip 2. ülke olacaktır. Nüfusuna göre yardım ve temsil oranları hatırlan-

diğında Türkiye'nin A.B'inde en büyük temsil oranına sahip ülke olacağı aşikardır.

- Etmeyecektir çünkü Türkiye müs-lüman bir ülkedir. A.B'inde hala hıristi-yon demokrat parti vs. şeklindeki siya-sal partiler vardır. Türkiye ancak gerek-tiğinde hatırlanılacak ve her an birliğe girmek için hazır bekletilen ve flört edi-len bir üye olarak bekletilecektir.

- A.B'nin tam üyesi olan devletler. A.B'nin çeşitli fon ve kaynaklarından yararlanmaktadır. Foga (Avrupa Sosyal Yardım Fonu) Feder (Avrupa Yatırım Bankası) bunlara örnektir. A.B Tam üye olduğundan İtalya orta ölçekli bir sanayi ülkesiydi. Güney İtalya inim inim inli-yordu. Kaynaklardan yararlanarak bugün Fransa gibi bir sanayi ülkesi olmuştur.

Ayrıca küçük ölçekli işletmeler (Ko-bi) rekabet zorlanmaları ve kapanma ris-ki ortaya çıkacaktır.

G.B Ticareti saptırıcı etkiye sahiptir. Türkiye A.B ile Gümrükleri sıfırlarken üçüncü ülkelerden yapılacak ithalat ve Türkiye'nin OGT uygulaması bu ülkeler-den yapılacak Ticaretin önemli bir bölü-münü A.B'ye kaydıracaktır. Türkiye'nin bu konuda yıllık 4.5 milyar ECU kaybı olacaktır. A.B buna karşın 3,2 milyar ECU'yi 4 yılda kademeli olarak ödeye-cektir.

A.B'li üye devletleri ilaçta ar-ge ça-lışmalarında cirolarının %5'ini ayırmak-tadır. Türkiye ar-ge yapamamaktadır.

- Sonuç olarak GB Türk ilaç sanayi-ni rekabeti uyum ve diğer hususlarda son derece olumsuz etkileyecektir.

GB'nin faydaları olarak gördü-ğüm maddeler:

- Özgür rekabetin zorunlu türevi ola-rak Türk tüketicisi kaliteli malları ucuza alabilme olanağına sahip olacaktır.

Rekabet iş dinamiği fiatları aşağıya çekecek ve Türkiye'nin yıllardır yaşadığı kronik enflasyonu aşağıya çekebilecek potansiyel avantajlarını da berabe-rinde getirecektir.

G.B Türkiye'nin yıllardır gönüllü ola-rak kısıtlama şeklinde uyguladığı teks-til kotalarının kalkması için bir adım olacaktır. Tabii bu ancak 2. aşamada ola-bilecektir.

ABD Japonya gibi ileri teknolojiye sahip ülkelerin sanayii ürünlerine karşı iç pazarları korumak amacıyla A.B yük-sek gümrük vergisi ve kota uygulamak-tadır. Bu girişim A.B'ine tam üye olma-yan ve sadece G.B uygulanan Türki-ye'ye yabancı sermaye girişimcilerinin daha çok yatırım yapmasına imkan vere-cektir. Türkiye ABD ve Japonya'ya yük-sek G.V ve KOTA uygulamamaktadır.

TÜRK İLAÇ SANAYİNİN DURUMU:

Türkiye'nin 1910 yılından bugünkü laboratuvarlar niteliğindeki fabrikalarda seri üretime geçmesi ile ülkede 30 kadar ürün üretiliyordu. Cumhuriyetin ilanın-dan sonra 1926 yılında Türk KO-DEX'inin 1928 yılında tıbbi ve ispençiyarı müstahzarlar kanunun çıkarılması Türk ilaç sanayinin gelişmesine yardım-cı olmuştur. Milli ilaç sanayinin geliş-memiş olması II. Dünya savaşında sı-kıntı çekmemize neden olmuştur.

II. Dünya savaşından sonra Hükü-metler ilacın yurt içinde üretilmesi yö-nünde ciddi teşvikler yapmışlardır. Bu

*İlaçta Patent Etkileri
Konusunda Yapılan
Panelde Konuşmacılar:
Dr. Sebahattin Alemdağ
Diş Hekimi Hakkı
Tekkeşin
Ecz. Ayşenur Özden*

dönemden sonra Türkiye'ye ilgi artmış ilaç firmaları gelmeye başlamış, çeşitli farmasötik şekilleri ihtiva eden yalnızca iç piyasada tüketilebilen ilaçlar üretilmiştir. Türkiye 1950'den sonra yabancı sermayeyi teşvik kanunu hazırlamıştır.

Yabancı firmaların Türkiye'de ilaç üretmeye başlamaları belli bir ilaç teknolojisini ülkemize sokmuştur.

Ülkemizde 89 yerli sermayeli 16 yabancı sermayeli 105 ilaç firması bulunmaktadır. Bunlardan 60 tanesi kendi üretim tesislerine sahiptir. Ayrıca aktif halde hammadde üretimi yapan 7 üretim tesisi vardır. Bu tesisler iç piyasada hammadde ihtiyacının %30'unu karşıladıkları gibi ABD, Japonya, Avrupa, Afrika, Rusya, Türki Cumhuriyetler, Orta Doğu'ya ilaç ihracatı yapmaktadır.

Milli ilaç sanayimiz WHO (Dünya Sağlık Örgütü)'nün öngördüğü GMP (iyi imalat tekniği)ine GLP (İyi Laboratuvar tekniği)'ine uygun üretim yapmaktadır. Dünyada 172 ülke arasında bu şekilde üretim yapan 36 ülkeden biriyiz. Gelişmiş ülkelerde ileri ilaç teknolojisi 3 ayı teknolojik özelliğe sahiptir.

1- Farmasötik şekillerin üretimi

2- Aktif maddelerin formülünü çözmek veya çözülmüş formülleri satın almak suretiyle aktif halde hammadde imalatı yapmak

3- Yeni ilaçlar bulmak ve formül geliştirmek:

Türkiye şu anda 2. Teknolojiyi uygulayabilmekte aktif halde hammadde üretmekte. AR-GE çalışmaları yapmadığı için yani ilaçları bulmak ve formül geliştirme çalışmalarını yapamamaktadır, zaten dünyada 3. Teknolojiyi en fazla ABD, Japonya gibi ülkeler uygulamakta en çok yeni formül ve buluşu onlar yapmaktadır. AB ilaç üreticileri bu yönden AR-GE çalışmalarına daha fazla pay ayıramadıkları için ilaç konusunda oldukça duyarlı ve alingan hale gelmişlerdir. Almanya şu anda en eski teknolojisi ile çalışan ve formül geliştire-

meyen ülkelerin arasında başı çekmektedir.

İlaç silah gibi stratejik öneme haiz çok özel bir üründür. İlacı elinde bulundurup üretebilen ülkeler güçlü ülke konumundadır. Ülkemiz şu anda mevcut teknolojisi ile güçlü ülke konumundadır. Komşumuz Irak'ın ABD ile girdiği savaşta insanların hastanelerde ilaçsızlıktan ölmesi örneği unutulmamalıdır. Bugün Rusya, Doğu Avrupa ülkeleri, Ortadoğu ve Asya ülkelerinin hiçbirinde Türkiye'deki kalite ve kapasiteye sahip ilaç sanayii bulunmamaktadır. Türk ilaç sanayinin bu ülkelerle çok uyumlu ilişkileri mevcuttur. Milli ilaç sanayi aynı kalitedeki ilacı rakip yabancı firmalardan çok daha ucuza imal etmekte ve pazarda rekabet şansı oldukça yüksek düzeyde bulunmaktadır.

İLAÇTA PATENT NEDİR:

Patent İngilizce belge anlamına gelmektedir. Buluş konusu olan ürünü üretme pazarlama belirli bir süre başkasının onu üretmesini pazarlamasını, engelleme gibi her türlü tekel hakkı buluş sahibine aittir.

Türkiye'de halen 23 Mart 1897 tarihli ihtira beratı kanunu uygulanmaktadır. Bu kanunun 3. maddesi bilim um tıbbi müstahzarlar ve ilaç niteliği taşıyan bütün maddelerin ve bunların imal usulüne ilişkin buluşların patent kapsamına alınmasını yasaklamıştır. Yabancı ilaç sanayicileri başka ülkelere alınan ucuz aktif hammadde ithalini yasaklamak kullanacağı aktif maddeleri birkaç misli fiyattan kendilerinden almaya mecbur etmek ve neticede Türk ilaç piyasasını hakimiyetleri altına almak amacını gütmüşlerdir. Adli mercilerimiz 1961 yılında kurucu meclisin almış olduğu bir tefsir kararına dayanarak özellikle anayasa mahkemesinin 23.12.1967 tarihli kararı ile yabancı firmaların bu isteklerine hüsrana uğratmışlardır.

Türkiye haziran 1995'te 551 sayılı kanun hükmünde kararname ile ilaç

üretim usullerinde 2000 üründe patenti 2005 yılında ertelenmiştir. Fakat Eylül 1995'te bir gece yarısı bakanlar evlerinden uyandırılarak ilaçta patent 01 Ocak 1999'a geri çekilmiştir. Türkiye ilaçta Patent 6 yıl öne çekmiştir.

Türkiye 123 Dünya ülkesi ile birlikte Uruguay raunduna katılmış Gatt anlaşmasını imzalamıştır. Gatt anlaşmasının ek anlaşması olan Trips sözleşmesi bizim gibi gelişmekte olan ülkelere ilaçta Patent erteleme hakkı veriyor. Bu sözleşmeye göre ilaçta patent 2000 hatta 2005 yılına kadar ertelenebilir. Kaldığı A.B tam üyesi olan ülkeler İtalya, Portekiz İspanya, Yunanistan gibi ülkeler tam üyelikten 20-25 yıl sonra ilaçta patenti kabul etmişlerdir. İlaç sanayilerini geliştirip her üç teknolojiye ilaç üretimine geçmişlerdir. Yanlış komşumuz Yunanistanda hiç ilaç fabrikası yoktur.

Patent korumasının ilaç sanayiine uygulaması halinde yerli ilaç firmaları bir süre daha ilaç üretebilecek yeni mamuller piyasaya çıktığı anda onları üretebilecektir. Eski mamullere karşı patent uygulaması yapılmayacaktır. Milli ilaç sanayii dolayısı ile 5-10 yıl sonra ya kapanacak yada fason üretime geçeceklerdir. Bu noktada yerli ilaç üreticilerine patent almaları tavsiye edilebilir dünyada buluş sahibi olan çok az firma vardır ve bunların büyük bir kısmı ülkemizde üretim yapmaktadır. dolayısı ile patent hakkı ödeyen yerli firma aynı ilacı yine aynı firma ismi ile Türkiyede 2. kez pahalı fiyattan üretecektir. Bunun alımı da olmayacaktır. Patent koruması ile tekele benzer bir durum ortaya çıkacak ve daha önceki yıllarda patentleri toplamış imtiyazlı firmalar öne geçecek ve yerli ilaç sanayii batacaktır. Batacak olan firmaların çoğu ucuz ilaç politikası benimseyen firmalardır.

Patentli ilaçların fiyatları patentle korunmayan ilaçlara göre çok yüksektir. İlaç patent kapsamına almak aynı kalitedeki hammaddeyi en ucuz kaynaktan sağlanması yerine patent sahibi firmanın

fiyatıyla alınmasını zorunlu kılacak bu da fiyatlara yansiyacaktır.

Yerli ilaç üreticilerinin dışardan hammadde ithal ederek ilaç ürettiklerini biliyoruz. Bu fark bazı ilaçlarda 4-5 katında kadar çıkmaktadır.

Ben sizlere burada örnekler vermek istiyorum.

TİMASOL 0,50 DAMLA	TİMOPTİC 50 (PATENTLİ)
873.500	3.416.000
RANİTAP TABLET	ZANTAC 300 MG
1.783.000	7.585.000
TOPRASED DAMLA	TABREX GUT
849.000	2.166.000
AKLOVİR 200 MG TAB.	ZOWİRAX 200 MG. TABLET
4.747.000	8.767.000
TENOKTİL TABLET	TİLCOTİL TABLET
566.000	2.415.000
METOPRİM FORT	BACTRİM FORT
974.000	2.818.000
BEVİTOL TAB.	BENEXOL TABLET
773.000	2.875.000

Sonuç olarak ilaç tekeli üreticilerinin hedefi karlılıktır. Bunun için ilaçın patent kapsamına alınması ile Türkiye'nin yeni ürünleri imal etmeyeceği yeni buluşların formüllerin ancak ithal yoluyla giderilebileceği ortadadır. İthal edilen ilaçlarla Türkiye %25 oranında ithal ilaç kullanır olmuştur. Bu oran her yıl artmaktadır. 1 oda 2 propogandist tutan ilaç ithal etmekte ve bunların denetimi de olmamaktadır.

Türkiye patentli ve ithal ilaçlara her yıl milyarlarca liralık döviz harcamaktadır. Bununla başka yatırımlar yapılabilir. Türkiye ilaçta patenti 10-15 yıl erteleyerek 4-5 kat artacak ilaç fiyatlarından halkı koruyacak ve dışa bağımlı olmamız bir ölçüde engellenecektir. Biz eczacılar ilaçta patenti bir bağımsızlık olayı olarak görüyoruz.

İlaçta patentin zararlarını kısaca saymak istiyorum.

1- Yerli ilaç sanayiinin yok olacağı ve ilacın yabancı tekellerin eline geçeceği

2- İlaç fiyatlarının 4-5 kat artacağı

3- İlaç fiyatlarının artışına bağlı sosyal güvenlik kurumlarının çökeceği (%67 ile en büyük alıcı devlettir. 4-5 kat artış kurumu çökertir.)

4- Hayvancılık ve tarımda çökme, gerileme

5- Halkın ilaca ulaşamayacağı (vatandaş reçeteyi hesaplattırıp şu anda geri dönüyor. 21 milyon kişi sosyal güvenceden yoksundur.)

İlaç talep esnekliği olmayan insanların iradesi dışında kullanılan bir üründür. İlacın pahalı veya ucuz olması ilaca olan talebi arttırmayacak veya azaltmayacaktır. İlaç zorunlu olarak kullanılacaktır. Böyle bir ürünün yabancı tekellerin elinde bulundurulması dışa bağımlı olmamıza neden olacak ve fiyatı da denetlenemeyecektir. İlaç fiyatları devletin denetimi altında olmalı ve devlet artık milli ilaç politikasını benimsemelidir.

Biz eczacıların amacı karlılık olsaydı. Şu anda düşün bayram yapardık. 4-5 kat artacak fiyatlarla herhalde en çok biz kar edeceğiz. Ama halkımıza ve ülkemize olan sevgimiz ve sorumluluğumuz bize mücadele etmemiz gerektiğini hatırlatıyor.

Şu anda ülkede sadece patent sorunu yok sağlıkta özelleştirme ilaçta reklam, patentle beraber üçlü bir paket olarak aynı anda ülkeye girdi. İlaçta reklam ile ilaçların reçetesiz tezgah üstünden satılması öneriliyor. Tekelci firmaların nakit para isteklerine göre ortaya çıkarılıyor. TEB'nin yürütmeyi durdurma kararı ile ilaçta reklam olayı bir ölçüde durduruldu ama yarın ne olur. Biz eczacılar ilacı reçete ile satmak istiyoruz. halkın %65'inin sosyal güvenlik şemsiyesi altında olması onlara bu hakkı veriyor. Her ilacın reçeteye girmesi işçiyi memuru rahatlatacak cebinden çok az para çıkmasını sağlayacaktır.

Yine sağlıkta özelleştirme olayları ile sosyal devlet statüsü küçültmek isteniyor. ve kişisel sağlık sigortaları dev-

reye giriyor. Daha evvel dünya bankasının verdiği krediler ile uzakdoğu ülkelerinde Malezya, Tayland gibi ülkelerde özel sağlık sigortaları tamamen iflas etmişlerdir. Devletin sağlık sistemi de çökmüştür. WHO en kötü devlet modelinin bile en iyi sigorta sisteminde iyi olduğunu 1997 yılı raporunda belirtilmiştir. Sobanın sıcak olduğunu anlamak için elimizi yakmaya gerek yok.

Türkiye sosyal bir hukuk devletidir. Devlet her vatandaşının sağlık güvencesini parasız sağlamalıdır. Sağlıkta Bütçeden ayrılan payın %10 lara çıkarılması için sağlık vergisi alınması önerimiz var. Eğer sağlıkta bütçeden ayrılan pay %1 nisbetinde dahi artırılırsa insan ömründe 2 yıl uzama bebek ölümlerinde %30-40 nisbetinde azalma olabilecek (WHO)

Unutmamız gereken bir diğer hususta globalleşen dünyada ülkelerin ekonomileri artık büyük çapta yabancı sermaye ile çarklarını döndürmektedir. Ancak sermaye grupları girdikleri ülkede tam bir vur kaç politikası uygulayıp ülkenin kaynaklarını sonuna kadar kullanıp (Tabiri caiz ise meyvenin usaresini emmiş) sonra rahatlıkla başka bir ülkeye geçebiliyorlar. Bergamada yaşanan altın madeni buna bir örnektir. Artvinin kafkasör yaylasında 17 bin hektar arazideki ladin ağaçlarının kesilmesi için bir gecede meclisten karar çıkarılabiliyor. Her bir ağacın parasal değeri 1000. dolar olmasına karşın tabiata verdiği fayda bunun 2-3 bin katıdır.

Artık gözümüzü açalım ülkemizi ve doğal kaynaklarımızı sanayimizi koruyalım. Tüm bunları yaparken elimizdekileri kaçırmamaya azami dikkat sarafedelim.

*Hazırlayan: 26. Bölge Kastamonu
Eczacı Odası
Başkanı Ecz. Ayşenur Özden*

Kaynak: T.E.B Yayınları